

Camilla T. Dalsgaard

Det specialiserede voksenområde i Odsherred Kommune 2010-2014

Udgifter, brugere, enhedsudgifter,
køb og salg

*Det specialiserede voksenområde i Odsherred Kommune
2010-2014 – Udgifter, brugere, enhedsudgifter, køb og salg*

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatteren, 2016

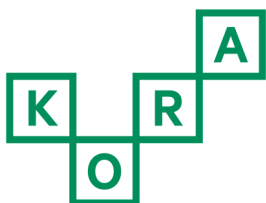
Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-7488-875-8
Projekt: 80005

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Indhold

Sammenfatning	4
1 Baggrund og formål	6
2 Udgifter pr. 18-64-årig	7
2.1 Udgifter 2014	7
2.2 Udvikling i udgifter 2010-2014.....	8
3 Brugerandele.....	9
3.1 Brugerandele 2014.....	9
3.2 Udvikling i brugerandele 2010-2014	10
4 Enhedsudgifter	12
4.1 Enhedsudgifter 2014	12
4.2 Udvikling i enhedsudgifter 2010-2014.....	13
5 Køb og salg af botilbudspladser	15
5.1 Udgifter til eksterne køb 2014.....	15
5.2 Udvikling i køb hos regioner og andre kommuner 2010-2014.....	16
5.3 Indtægter fra salg af botilbudspladser.....	17

Sammenfatning

Odsherred Kommune har bedt KORA om et notat om det specialiserede voksenområde i forlængelse af KORAs benchmarking af det specialiserede socialområde for Rammeaftale Sjælland (RS17). I notatet behandles udgifter pr. 18-64-årig, brugertal, enhedsudgifter samt køb og salg af botilbudspladser i 2014 henholdsvis udviklingen 2010-2014. Notatet ser på mønstre og tendenser i Odsherred Kommune og sammenligner med gennemsnittet for RS17-kommunerne.

Udgifter pr. 18-64-årig

I 2014 er Odsherred Kommunes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende pr. 18-64-årig cirka 27 % højere end gennemsnittet for RS17. Odsherred Kommune ligger relativt højt på udgifter til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107, hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 og hjælpemidler, men relativt lavt på udgifter til længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 og socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.

Odsherred Kommunes samlede udgifter til voksenområdet er uændrede fra 2010 til 2014, mens udgifterne i RS17 er steget med 5 %. Odsherred Kommune har haft faldende udgifter til § 108-botilbud, § 85-støtte og dagtilbud, men stigende udgifter til § 107-botilbud, hjælperordninger og hjælpemidler.

Brugerandele

Odsherred Kommune har i 2014 lige så mange borgere i botilbud eller botilbudslignende boformer som RS17-kommunerne set under ét, opgjort pr. 10.000 18-64-årige. Kommunen har dog langt flere borgere i § 107-botilbud og langt færre i botilbudslignende almene boliger end gennemsnittet i RS17. Det er bemærkelsesværdigt, at Odsherred Kommune, som den eneste kommune i RS17, har haft et fald (på 9 %) i det samlede antal botilbudsmottagere fra 2010 til 2014. Gennemsnittet i RS17-kommunerne har været en stigning på 30 %. I 2010 havde Odsherred Kommune 36 % flere botilbudsmottagere end gennemsnitskommunen i Region Sjælland, set i forhold til indbyggertal, men 2 % færre i 2014. Det samlede fald i Odsherred dækker over faldende brugerandele i § 108-botilbud og i botilbudslignende almene boliger samt stigende brugerandele i § 107-botilbud.

Ser vi på støtte i borgerens eget hjem, adskiller andelen af borgere med en handicaphjælperordning (BPA) i Odsherred Kommune sig i 2014 ganske markant fra RS17-gennemsnittet, idet Odsherred har tre gange så mange modtagere af BPA, opgjort pr. 10.000 18-64-årige. Omvendt har Odsherred kun omtrent halvt så mange modtagere af socialpædagogisk støtte i borgerens eget hjem som gennemsnittet inden for RS17. I perioden fra 2010 til 2014 har Odsherred Kommune – i modsætning til på botilbudsområdet – haft en større stigning i andelen af modtagere af støtte i eget hjem end gennemsnittet for RS17.

Enhedsudgifter

I Odsherred Kommune koster en botilbudsmottager i 2014 gennemsnitligt 816.000 kr., mens den tilsvarende udgift pr. botilbudsmottager i hele Region Sjælland er 681.000 kr. Odsherred har 19 % højere enhedsudgifter til botilbud i 2014 end en gennemsnitlig RS17-kommune. I 2010 havde kommunen 8 % lavere enhedsudgifter. Det er bemærkelsesværdigt, at Odsherred Kommune, som én ud af kun tre RS17-kommuner, har haft en stigning (på 12 %) i enhedsudgifterne til botilbud i den undersøgte periode, mens gennemsnittet i RS17 har været et fald i enhedsudgifterne på 14 %. Den samlede stigning i Odsherred Kommune dækker over stigende enhedsudgifter til § 108-botilbud og botilbudslignende almene boliger samt faldende enhedsudgifter til § 107-botilbud.

Enhedsudgifterne til modtagere af BPA-ordninger adskiller sig i Odsherred Kommune i 2014 meget fra RS17-gennemsnittet, idet hver BPA-modtager koster omtrent 300.000 kr. (eller 34 %) *mindre* pr. år i Odsherred end i RS17. Omvendt koster hver modtager af socialpædagogisk støtte cirka 60.000 kr. (eller 56 %) *mere* pr. år i Odsherred end i RS17. I perioden fra 2010 til 2014 har Odsherred Kommune haft faldende enhedsudgifter til BPA-ordninger og § 85-støtte i alt.

De vigtigste mønstre og tendenser er skitseret i overblikksform i nedenstående tabel.

Overblik over udgifter, brugerandele og enhedsudgifter i Odsherred Kommune i 2014 og udviklingen i perioden 2010-2014

	Botilbud i alt	§ 107-botilbud	§ 108-botilbud	Botilbudslignende boformer	BPA (og § 95)	§ 85-støtte (i eget hjem)*	I alt
Udgifter 2014	-	Højere end RS17	Lavere end RS17	-	Højere end RS17	Lavere end RS17	Højere end RS17
Udgifter 2010-2014, Odsherred	-	Steget	Faldet	-	Steget	Faldet	Uændret
Udgifter 2010-2014, RS17	-	Steget	Faldet	-	Steget	Steget	Steget
Brugerandele 2014	Ligesom RS17	Flere end RS17	Flere end RS17	Færre end RS17	Flere end RS17	Færre end RS17	-
Brugerandele 2010-2014, Odsherred	Faldet	Steget	Faldet	Faldet	Steget	Steget	-
Brugerandele 2010-2014, RS17	Steget	Steget	Uændret	Steget	Steget	Steget	-
Enhedsudgifter 2014	Højere end RS17	Højere end RS17	Lavere end RS17	Højere end RS17	Lavere end RS17	Højere end RS17	-
Enhedsudgifter 2010-2014, Odsherred	Steget	Faldet	Steget	Steget	Faldet	Faldet	-
Enhedsudgifter 2010-2014, RS17	Faldet	Faldet	Faldet	Faldet	Uændret	Faldet	-

Note: * Udgifterne til BPA inkluderer også udgifter til § 95, hvorimod enhedsudgifter og brugerandele udelukkende inkluderer BPA-ordninger. Udgifter og enhedsudgifter til § 85-støtte i alt inkluderer støtte i eget hjem og botilbudslignende almene boliger. Brugerandele er søgt opdelt på støtte i eget hjem henholdsvis i botilbudslignende boformer.

Køb og salg af botilbudspladser

I 2014 bruger Odsherred Kommune 88 % af de samlede udgifter til botilbud og § 85-støtte til køb af botilbudspladser hos andre driftsherrer end kommunen selv. Det er mere end gennemsnittet for RS17, der er 61 %. Den højere samlede købsandel i Odsherred Kommune dækker over en højere andel køb hos andre kommuner (49 %) og hos private leverandører (38 %) samt en lavere købsandel i regionale botilbud (1 %). I perioden fra 2010 til 2014 er udgifterne til køb af botilbudspladser hos andre kommuner faldet med 23 % i Odsherred, mens faldet i RS17 har været større (36 %). Udgifterne til køb hos regionerne er faldet med 68 % i Odsherred Kommune, mens der i hele RS17 har været en stigning på 8 %.

Odsherred Kommune har i 2014 salgsindtægter på cirka 2.400 kr. pr. 18-64-årig, hvilket er 7 % højere end for RS17 set under ét. Odsherred har haft et samlet fald i salgsindtægterne på 42 % fra 2010 til 2014. Det er et større fald end i RS17, hvor de samlede salgsindtægter er faldet med 33 %.

1 Baggrund og formål

KORA har foretaget en benchmarking af det specialiserede socialområde for de 17 kommuner i Rammaaftale Sjælland (RS17). Odsherred Kommune har på den baggrund bedt KORA om et notat om det specialiserede voksenområde. Notatet sætter fokus på resultaterne for Odsherred Kommune og giver et sammendrag af mønstre og tendenser i kommunen sammenlignet med gennemsnittet for kommunerne i RS17.

I notatet behandles udgifter pr. 18-64-årig, brugertal og enhedsudgifter i 2014 henholdsvis udviklingen 2010-2014. Desuden ser vi på udgifter til eksterne køb og indtægter fra salg af botilbudspladser i 2014 henholdsvis udviklingen 2010-2014.

Notatet sætter som nævnt fokus på analyseresultaterne, mens beskrivelse af fremgangsmåden er holdt på et minimum. Der henvises til RS17-rapporterne for en detaljeret gennemgang af opgørelsesmetoder, dataudfordringer mv.

2 Udgifter pr. 18-64-årig

Udgifterne til voksne handicappede og sindslidende er opgjort på syv delområder, jf. Tabel 2.1.

Tabel 2.1 Syv delområder i opgørelsen af udgifter pr. 18-64-årig indbygger

Delområde	Serviceoven	Foranstaltningstype	Udgift jf. kontoplanen
1	§ 107	Midlertidige botilbud	5.38.52
2	§ 108	Længerevarende botilbud	5.38.50
3	§ 85	Socialpædagogisk støtte	5.32.33 grp. 003, 004, 200 og 999
4	§§ 95-96	Intensiv hjælp og pleje i eget hjem	5.32.32 grp. 002-003
5	§§ 97-99	Ledsagerordning, støtte- og kontaktpersoner mv.	5.38.53
6	§§ 103-104	Dagtilbud	5.38.58 5.38.59
7	§§ 112-114	Hjælpe midler til handicappede	5.32.35 grp. 001-003, 008, 091 5.35.40 5.57.72 grp. 010

Note: Udgifterne er opgjort som nettodriftsudgifter ekskl. statsrefusion.

Kilde: Danmarks Statistik.

2.1 Udgifter 2014

Tabel 2.2 viser udgifterne i 2014 pr. 18-64-årig i Odsherred Kommune og RS17-kommunerne set under ét. Det ses, at Odsherred Kommune har samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, der ligger 2.100 kr. højere end gennemsnittet for RS17, opgjort pr. 18-64-årig indbygger. Forskellen svarer til 38 mio. kr. i Odsherred Kommune, der har 18.044 18-64-årige indbyggere i 2014.

Tabel 2.2 Udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014 (kr. pr. 18-64-årig)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler	I alt
Odsherred	2.939	2.491	1.264	1.168	79	1.119	786	9.847
Vægtet gennemsnit, RS17	1.606	2.616	1.500	460	109	1.041	395	7.726

Ser man på de enkelte delområder, ligger Odsherred Kommune højt på udgifter til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107, personlige hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 og hjælpe midler. På alle de tre delområder har Odsherred Kommune omtrent dobbelt så høje udgifter pr. 18-64-årig som RS17-kommunerne set under ét.

Derimod har Odsherred Kommune lidt lavere udgifter pr. 18-64-årig til længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 og kontaktperson- og ledsagerordninger efter servicelovens § 97-99. Udgifterne til dagtilbud efter servicelovens §§ 103-104 ligger omtrent på niveau med RS17-kommunernes.

Tabel 2.3 viser fordelingen på de syv delområder af de samlede udgifter. Det giver et billede af den udgiftsmæssige prioritering inden for voksenområdet. Igen er det tydeligt, at Odsherred Kommune bruger en større andel af de samlede udgifter på § 107-botilbud, handicapordninger og hjælpemidler, men en mindre andel på især § 108-botilbud og § 85-støtte.

Tabel 2.3 Procentvis fordeling på ydelser af RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpemidler	I alt
Odsherred	30 %	25 %	13 %	12 %	1 %	11 %	8 %	100 %
Vægtet gennemsnit, RS17	21 %	34 %	19 %	6 %	1 %	13 %	5 %	100 %

2.2 Udvikling i udgifter 2010-2014

Tabel 2.4 viser udviklingen i udgifterne til voksne handicappede og sindslidende i perioden fra 2010 til 2014 fordelt på de syv delområder. Det fremgår, at Odsherred Kommune samlet set har haft uændrede udgifter pr. 18-64-årig, mens udgifterne i RS17 samlet set er steget med 5 %.

Tabel 2.4 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2010-2014 (udvikling i kr. pr. 18-64-årig i faste priser)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpemidler	I alt
Odsherred	12 %	-2 %	-10 %	4 %	50 %	-17 %	4 %	0 %
Vægtet gennemsnit, RS17	19 %	-5 %	23 %	5 %	-3 %	-4 %	-7 %	5 %

Odsherred Kommune har haft faldende udgifter til § 108-botilbud, § 85-støtte og dagtilbud til voksne. Særligt faldet i udgifterne til § 85-støtte er bemærkelsesværdigt, da Odsherred Kommunes fald på 10 % skal ses i forhold til en samlet stigning i RS17 på 23 %. Også faldet i udgifterne til dagtilbud har været noget større i Odsherred Kommune (17 %) end i RS17 (4 %).

Odsherred Kommune har haft stigende udgifter til § 107-botilbud, hjælperordninger, kontaktperson- og ledsagerordninger samt hjælpemidler. Udgifterne til § 107-botilbud er dog steget mindre i Odsherred end i RS17-kommunerne set under ét, mens stigningen i udgifterne til hjælperordninger svarer nogenlunde til gennemsnittet.

Udgifterne til kontaktpersoner og ledsagere er steget med 50 % i Odsherred Kommune. I RS17 har der været et fald på 3 %. Her skal man dog huske, at disse udgifter kun udgør 1 % af de samlede udgifter, jf. Tabel 2.3.

Udgifterne til hjælpemidler er i Odsherred Kommune steget med 4 % fra 2010 til 2014. I samme periode er hjælpemiddeludgifterne faldet med 7 % i de sjællandske kommuner set under ét.

3 Brugerandele

Brugerandele er opgjort som antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere på følgende fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (private) hjem

Undersøgelsen anvender brugertal fra tre datakilder: Danmarks Statistik, KORA og RS17.

Fra Danmarks Statistik anvendes data om antal personer med BPA-ordninger (servicelovens § 96) i 2010 samt om antal modtagere af § 85-støtte i alt i 2010. Fra KORA anvendes data om antal helårspersoner i botilbud efter servicelovens §§ 107-108 og botilbudslignende boformer efter almenboligloven i 2010. Fra RS17 anvendes data om antal modtagere af BPA-ordninger, § 85-støtte i alt, botilbud efter servicelovens §§ 107-108 og botilbudslignende boformer efter almenboligloven i 2014.

Der er visse forbehold forbundet med at sammenligne på tværs af kommuner og datakilder. Disse forbehold er uddybet i rapporten "Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde", som KORA udarbejder for RS17. De væsentligste usikkerheder og problemer med sammenlignelighed knytter sig til antal borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven¹ og antal modtagere af § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem². Forbeholdene for datas validitet og sammenlignelighed betyder, at KORA har større tiltro til de *samlede* brugertal og enhedsudgifter i botilbud end til de brugertal og enhedsudgifter, der er opdelt på ydelser og paragraffer. Endelig skal det nævnes, at det specialiserede voksenområde er karakteriseret ved, at modtagerne har meget forskellige og specialiserede behov, hvilket kan medvirke til at svække sammenligneligheden generelt.

3.1 Brugerandele 2014

Tabel 3.1 viser antallet af modtagere af botilbud og botilbudslignende boformer, BPA-ordninger og § 85-støtte i eget hjem i 2014 opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere.

Det ses, at Odsherred Kommune samlet set har netop så mange borgere i botilbud eller botilbudslignende almene boliger, som RS17-kommunerne har i gennemsnit, nemlig 82 beboere pr. 10.000 18-64-årige.

Der er dog stor forskel på fordelingen af modtagerne på forskellige typer af botilbud. Odsherred Kommune har således langt flere borgere i § 107-botilbud og langt færre i botilbudslignende

---

¹ Nogle kommuner har angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven eller efter serviceloven. Derfor har de fordelt de borgere, de køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende almene boliger, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt.

² Hver borger med § 85-støtte i eget hjem tæller som én modtager i opgørelsen, uanset om borgeren modtager én time eller 10 timers socialpædagogisk støtte om ugen. Sammenligningen er altså meget følsom over for forskelle i brugernes gennemsnitlige tyngde mellem kommunerne.

almene boliger med tilknyttet § 85-støtte end gennemsnittet i RS17. Eksempelvis er der 10 borgere mere pr. 10.000 18-64-årige i midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 i Odsherred Kommune end i RS17. Det svarer til 18 beboere i en kommune på størrelse med Odsherred.

Table 3.1 Antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længereva- rende botil- bud	ABL § 105 Botilbudslig- nende bofor- mer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i eget hjem*
Odsherred	38	35	8	82	12	94	68
Vægtet gen- nemsnit RS17	28	33	21	82	4	86	121

Note: * Antallet af borgere med § 85-støtte i eget hjem er opgjort som det samlede antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboliglovens § 105 med tilknyttet § 85-støtte.

Ser vi dernæst på støtte i borgerens eget hjem, er det iøjnefaldende, at Odsherred Kommune adskiller sig ganske markant fra RS17-gennemsnittet på antallet af borgere med en BPA-ordning efter servicelovens § 96. Odsherred Kommune har således tre gange så mange modtagere af BPA som RS17-gennemsnittet, opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere.

Det modsatte gør sig gældende for socialpædagogisk støtte, der ydes i borgerens eget hjem. Her har Odsherred Kommune omtrent halvt så mange modtagere som gennemsnittet inden for RS17. I fortolkningen af disse tal skal man være opmærksom på, at alle modtagere tælles som én, uanset antallet af ugentlige støttetimer.

3.2 Udvikling i brugerandele 2010-2014

Table 3.2 viser den procentvise udvikling i antallet af modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige i perioden fra 2010 til 2014.

Det fremgår, at Odsherred Kommune har haft et samlet fald på 9 % i antallet af botilbudsmottagere, når man ser på tværs af § 107-botilbud, § 108-botilbud og botilbudslignende almene boliger. Gennemsnittet i RS17-kommunerne har derimod været en stigning på 30 % i det samlede antal botilbudsmottagere. Det er en bemærkelsesværdig forskel, idet Odsherred Kommune er den eneste af de 17 kommuner i Rammaaftale Sjælland, der har haft et fald i brugerandelen i botilbud i den undersøgte periode.

Table 3.2 Procentvis udvikling i antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige, 2010-2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længereva- rende botil- bud	ABL § 105 Botilbudslig- nende bofor- mer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i eget hjem*
Odsherred	55 %	-7 %	-69 %	-9 %	67 %	-3 %	58 %
Vægtet gen- nemsnit RS17	51 %	0 %	84 %	30 %	9 %	28 %	40 %

Note: * Antallet af borgere med § 85-støtte i eget hjem er opgjort som det samlede antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboliglovens § 105 med tilknyttet § 85-støtte.

Det samlede fald i Odsherred Kommune kan henføres til faldende brugerandele i § 108-botilbud og i botilbudslignende almene boliger, hvor der tilsyneladende har været et fald på 69 % mod en stigning på 84 % for alle regionens 17 kommuner set under ét³. Brugerandelen i § 107-botilbud er derimod steget mere i Odsherred Kommune end gennemsnittet i RS17-kommunerne.

Ser vi dernæst på støtte i borgerens eget hjem, har der i Odsherred Kommune derimod været en større stigning i antallet af modtagere end gennemsnittet for regionens 17 kommuner. Det gælder særligt modtagere af BPA, som er steget med 67 % i Odsherred mod 9 % i RS17 set under ét i den undersøgte periode. Også antallet af modtagere af § 85-støtte i eget hjem er steget mere end gennemsnittet, med 58 % i Odsherred Kommune mod 40 % i RS17 set under ét.

Tabel 3.3 viser den samlede brugerandel i de tre typer af botilbud i 2010 og 2014 i Odsherred Kommune indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Rammeaftale Sjælland i det pågældende år.

Det ses, at Odsherred Kommune har flyttet sig ganske meget i løbet af de fem år set i forhold til den gennemsnitlige RS17-kommune. Kommunens brugerandel er således gået fra indeks 136 i 2010 til indeks 98 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 36 % flere botilbudsmodtagere end gennemsnittet i Region Sjælland set i forhold til sit indbyggertal, har den 2 % færre i 2014.

Dermed er Odsherred Kommune den RS17-kommune, hvis brugerandel i botilbud er faldet mest i forhold til gennemsnittet, regnet i indekspoint.

Tabel 3.3 Antal borgere i botilbud og botilbudslignende boformer opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2010 og 2014

		2010	2014
Uvægtet gennemsnit RS17	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	66	83
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Odsherred	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	90	82
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	136	98

Note: Antallet af borgere er i 2010 opgjort som antal helårspersoner, mens de i 2014 er opgjort som antal cpr-numre.

³ Tallene for modtagere af botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte er dog behæftet med særlig usikkerhed.

4 Enhedsudgifter

Undersøgelsen opgør enhedsudgiften som udgiften pr. produceret serviceenhed, fx pr. borger i botilbud, på fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i alt.

I opgørelsen af enhedsudgifter anvendes udgiftstallene fra Danmarks Statistik som beskrevet i kapitel 2 og brugertallene fra henholdsvis Danmarks Statistik, KORA og RS17 som beskrevet i kapitel 3.

I forhold til datas validitet og sammenlignelighed gælder de samme forbehold og usikkerheder, som er beskrevet i indledningen til kapitel 3. Derudover er der visse særlige problemer med at lave en direkte kobling af udgifts- og brugertal på det specialiserede voksenområde. Det væsentligste problem knytter sig til sammenblandingen af udgifterne til § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem og i botilbudslignende boformer efter almenboligloven⁴. For disse ydelser er sammenligningen af enhedsudgifter således meget følsom, både over for forskelle i fordelingen af brugere på eget hjem og botilbudslignende almene boliger og over for forskelle mellem kommunerne i den gennemsnitlige tyngde af modtagerne i eget hjem.

4.1 Enhedsudgifter 2014

Tabel 4.1 viser enhedsudgifterne, dvs. udgifterne pr. modtager af botilbud og botilbudslignende boformer, BPA-ordninger og § 85-støtte i 2014.

Som det fremgår, har Odsherred Kommune samlet set højere enhedsudgifter til borgere i botilbud end RS17-kommunerne har i gennemsnit. En botilbudsmodtager koster gennemsnitligt 816.000 kr. i Odsherred Kommune, mens den tilsvarende udgift pr. botilbudsmodtager i hele Rammeaftale Sjælland er 681.000 kr.

Der er stor forskel på enhedsudgifterne til de forskellige typer af botilbud. Odsherred Kommune har således langt højere enhedsudgifter til borgere i § 107-botilbud og lidt lavere enhedsudgifter til borgere i § 108-botilbud end gennemsnittet i RS17. Hver modtager af § 107-botilbud koster cirka 200.000 kr. mere om året i Odsherred Kommune end gennemsnittet, mens hver modtager af § 108-botilbud koster cirka 60.000 kr. mindre. Disse enhedsudgifter skal ses i sammenhæng med, at Odsherred Kommune har flere botilbudsmottagere i disse to typer botilbud end gennemsnittet set i forhold til sit indbyggertal, jf. kapitel 3.

---

⁴ Vi har ingen fornuftig fordelingsnøgle til at opdele disse udgifter på de to brugergrupper. Derfor har vi opgjørt to enhedsudgifter. For det første har vi delt de samlede udgifter med antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet støtte. For det andet har vi delt de samlede udgifter med den samlede gruppe modtagere af § 85-støtte. De to tal giver et fingerpeg om enhedsudgifterne til støtte i botilbudslignende almene boliger og eget hjem. Det skal dog kraftigt understreges, at sammenligningen er meget følsom, både over for forskelle i fordelingen af brugere på eget hjem og botilbudslignende almene boliger og over for forskelle mellem kommunerne i den gennemsnitlige tyngde af modtagerne i eget hjem. Der vil således være en tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende almene boliger, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem.

Også for borgere i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte er der tilsyneladende langt højere enhedsudgifter i Odsherred Kommune end i RS17-kommunerne set under ét. Der er dog som nævnt særlig usikkerhed forbundet med opgørelsen af disse enhedsudgifter.

Tabel 4.1 Enhedsudgifter til botilbud og støtte, kr. pr. modtager, 2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer*	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i alt
Odsherred	768.623	702.391	1.521.000	816.236	617.636	790.535	166.533
Vægtet gennemsnit RS17	573.729	762.799	690.246	680.872	933.357	691.561	106.991

Note: * Som tidligere beskrevet er der af flere årsager særlig usikkerhed forbundet med enhedsudgifterne for borgere i botilbudslignende almene boliger.

Odsherred Kommune adskiller sig meget fra RS17-gennemsnittet på enhedsudgifter til borgere med en BPA-ordning efter servicelovens § 96. En BPA-modtager koster således omtrent 300.000 kr. mindre pr. år i Odsherred Kommune end i RS17-kommunerne set under ét. Det er værd at bemærke set i lyset af, at Odsherred Kommune har relativt mange BPA-modtagere, jf. kapitel 3.

Det modsatte gør sig gældende for enhedsudgifter pr. modtager af socialpædagogisk støtte i alt. Her bruger Odsherred Kommune cirka 60.000 kr. mere pr. modtager end RS17-kommunerne set under ét. Det skal ses i sammenhæng med, at Odsherred Kommune har færre støttemodtagere end gennemsnittet inden for RS17, jf. kapitel 3.

4.2 Udvikling i enhedsudgifter 2010-2014

Tabel 4.2 viser den procentvise udvikling i enhedsudgifterne til botilbud og støtte i perioden 2010 til 2014.

Tabel 4.2 Procentvis udvikling i enhedsudgifter, kr. pr. modtager, 2010-2014 (faste priser)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	ABL § 105 Botilbudslignende boformer*	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i alt
Odsherred	-28 %	6 %	192 %	12 %	-38 %	5 %	-17 %
Vægtet gennemsnit RS17	-22 %	-4 %	-18 %	-14 %	0 %	-14 %	-15 %

Note: * Som tidligere beskrevet er der af flere årsager særlig usikkerhed forbundet med enhedsudgifterne for borgere i botilbudslignende almene boliger.

Det ses, at Odsherred Kommune har haft en samlet stigning på 12 % i udgifterne pr. botilbudsmodtager, når man ser på tværs af § 107-botilbud, § 108-botilbud og botilbudslignende almene boliger. Gennemsnittet i RS17-kommunerne har derimod været et fald på 14 % i de samlede udgifter pr. botilbudsmodtager. Det er bemærkelsesværdigt, idet Odsherred Kommune er en ud af kun tre RS17-kommuner, der har haft en stigning i enhedsudgifterne til botilbud i den undersøgte periode.

Den samlede stigning i Odsherred Kommune kan henføres til stigende enhedsudgifter til modtagere af § 108-botilbud og botilbudslignende almene boliger⁵. Enhedsudgiften til modtagere af § 107-botilbud er derimod faldet mere i Odsherred Kommune end gennemsnittet i RS17-kommunerne.

Derimod har der i Odsherred Kommune været et fald i udgiften pr. modtager af BPA-ordninger. Enhedsudgiften er fra 2010 til 2014 faldet med 38 % i Odsherred, hvor den har været uændret i RS17 set under ét. Enhedsudgifterne til § 85-støtte i alt er i Odsherred Kommune faldet med 17 %, hvilket svarer nogenlunde til gennemsnittet i RS17 set under ét.

Tabel 4.3 viser den samlede enhedsudgift til modtagere af de tre typer af botilbud i 2010 og 2014 i Odsherred Kommune indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Rammeaftale Sjælland i det pågældende år.

Tabel 4.3 Enhedsudgifter til botilbud til voksne handicappede og sindslidende, kr. pr. modtager, 2010 og 2014 (faste priser)

		2010	2014
Uvægtet gennemsnit RS17	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	794.637	687.468
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Odsherred	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmodtager	729.862	816.236
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	92	119

Det ses, at Odsherred Kommune har flyttet sig ganske meget i løbet af de fem år set i forhold til den gennemsnitlige RS17-kommune. Kommunens enhedsudgifter til botilbud er således gået fra indeks 92 i 2010 til indeks 119 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 8 % *lavere* enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 19 % *højere* enhedsudgifter i 2014.

Dermed er Odsherred Kommune blandt de tre RS17-kommuner, hvis enhedsudgifter til botilbud er steget mest i forhold til gennemsnittet fra 2010 til 2014 regnet i indekspoint. Det skal ses i sammenhæng med, at kommunen i samme periode har haft det største fald i brugerandelen set i forhold til gennemsnittet, jf. kapitel 3.

⁵ Enhedsudgifterne til botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte er dog behæftet med stor usikkerhed.

5 Køb og salg af botilbudspladser

Undersøgelsen af køb og salg omfatter udgifter til midlertidige og længerevarende botilbud efter servicelovens §§ 107-108. Desuden inkluderes udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, uanset om støtten ydes i en botilbudslignende almen bolig eller i borgerens eget hjem, da disse udgifter ikke kan adskilles.

Undersøgelsen bygger på kommunernes indberettede regnskabsoplysninger til Danmarks Statistik. Driftsudgifter til botilbudsområdet opgøres på følgende funktioner:

- 5.38.50 Botilbud til længerevarende ophold (servicelovens § 108)
- 5.38.52 Botilbud til midlertidigt ophold (servicelovens § 107)
- 5.32.33 grp. 003, 004, 200 og 999 Forebyggende indsats for ældre og handicappede: afløsning, aflastning og socialpædagogisk bistand mv. (servicelovens §§ 84, 85 og 102, dog primært § 85)⁶.

Kommunernes indtægter fra salg af botilbudspladser til andre kommuner findes under de relevante funktioner som art 7.7. Kommunernes betalinger til køb af botilbudspladser hos andre kommuner og regioner findes under de relevante funktioner som art 4.7 og 4.8.

Udgifter til køb hos private tilbud er på baggrund af særudtræk fra Danmarks Statistik identificeret under art 4.0 (tjenesteydelser uden moms) med ejerforholdskode 4 (private leverandører). Kommunernes registrering af betalinger til private leverandører blev dog først obligatorisk i 2010, og der ser ud til at være slør i data fra overgangsårerne. Derfor beskriver vi køb hos private i 2014, men ikke *udviklingen* i køb hos private fra 2010 til 2014. Dermed undgår vi forhåbentlig de væsentligste datafejl⁷.

5.1 Udgifter til eksterne køb 2014

Tabel 5.1 viser udgifterne til køb af botilbudspladser hos henholdsvis andre kommuner, regioner og private leverandører i 2014, både opgjort i kr. og øre og i procent af de samlede udgifter til botilbudsområdet.

Odsherred Kommunes udgifter til køb af botilbudspladser hos andre kommuner, regioner og private leverandører er i alt 107 mio. kr. Det beløb udgør 88 % af kommunens samlede udgifter til botilbud og støtte. Hver gang kommunen bruger 100 kr. på botilbud og støtte, går de 88 kr. således til køb af botilbudspladser hos andre driftsherrer end kommunen selv. Det er en noget højere købsandel end gennemsnittet for kommunerne i RS17, hvor den samlede købsandel er 61 %.

---

⁶ De udvalgte grupperinger på funktion 5.32.33 er medtaget, fordi støtten i botilbudslignende almene boliger typisk gives som § 85-støtte, som skal bogføres på funktion 5.32.33 under gruppering 003 og (fra 2011) gruppering 004. For at kunne følge udviklingen over tid medtages begge grupperinger i hele perioden.

⁷ Se uddybende om udgifter til køb hos private leverandører i notatet "Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde", som KORA har udarbejdet for RS17.

Tabel 5.1 Køb af botilbudspladser hos andre kommuner, regioner og private, 2014

		Andre kom- muner	Regioner	Private	Køb i alt	Netto-udgifter i alt
Odsherred	Køb (mio. kr.)	58,7	1,6	46,4	106,6	120,8
	Andel af nettoudgift	49 %	1 %	38 %	88 %	100 %
Vægtet gen- nemsnit RS17	Køb i alt (mio. kr.)	849	215	611	1.675	2.731
	Andel af nettoudgift	31 %	8 %	22 %	61 %	100 %

Den højere samlede købsandel i Odsherred Kommune end i RS17 dækker over en højere andel køb hos andre kommuner og hos private leverandører samt en lavere købsandel i regionale botilbud. Således har Odsherred Kommune en købsandel på 49 % i botilbud drevet af andre kommuner mod 31 % i RS17 set under ét. Ser man på køb hos private driftsherrer, er andelen i Odsherred 38 % mod 22 % i gennemsnit i RS17. Endelig køber Odsherred Kommune relativt lidt – 1 % – hos regionale botilbud, hvor det er 8 % for RS17-kommunerne set under ét.

5.2 Udvikling i køb hos regioner og andre kommuner 2010-2014

Tabel 5.2 viser udviklingen i udgifterne til køb hos regioner og andre kommuner i perioden fra 2010 til 2014. Når udviklingen i køb hos private leverandører ikke er vist, skyldes det som nævnt usikkerheder i disse tal på kommuneniveau i starten af perioden.

Tabel 5.2 Køb af botilbudspladser hos kommuner og regioner, 2010-2014 (2014-priser, 1.000 kr.)

		2010	2011	2012	2013	2014	Udvikling 2010-2014
Odsherred	Køb hos andre kommuner	75.768	58.549	57.747	55.852	58.653	-23 %
	Køb hos regioner	4.888	2.275	1.837	2.044	1.553	-68 %
	Udgifter til botilbud i alt	126.200	118.346	122.369	124.183	120.803	-4 %
	Andel køb hos andre kommuner	60 %	49 %	47 %	45 %	49 %	-11 procentpoint
	Andel køb hos regioner	4 %	2 %	2 %	2 %	1 %	-3 procentpoint
Uvægtet gennem- snit RS17	Køb hos andre kommuner	1.332.957	1.073.056	928.017	876.183	848.660	-36 %
	Køb hos regioner	198.855	178.086	187.581	199.397	215.273	8 %
	Udgifter til botilbud i alt	2.611.695	2.561.444	2.649.291	2.696.080	2.730.991	5 %
	Andel køb hos andre kommuner	55 %	44 %	37 %	34 %	32 %	-22 procentpoint
	Andel køb hos regioner	7 %	7 %	7 %	8 %	9 %	1 procentpoint

Det ses af Tabel 5.2, at de samlede udgifter til botilbud og støtte i Odsherred Kommune er faldet med 4 % i den undersøgte femårsperiode. I samme periode er de tilsvarende udgifter i RS17 steget med 5 %.

Udgifterne til køb af botilbudspladser hos andre kommuner er faldet med 23 % i Odsherred Kommune. Det er et mindre fald end i RS17 set under ét, hvor udgifterne til køb hos andre kommuner er faldet med 36 %. Odsherred Kommunes køb af botilbudspladser i regionalt drevne tilbud er faldet med 68 % i perioden, hvorimod der i hele RS17 har været en stigning på 8 % i udgifterne til køb hos regionerne.

5.3 Indtægter fra salg af botilbudspladser

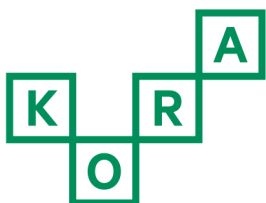
Tabel 5.3 viser indtægterne fra salg af botilbudspladser til andre kommuner i perioden fra 2010 til 2014 opgjort såvel i kr. og øre som i kr. pr. 18-64-årig indbygger.

Tabel 5.3 Kommunernes indtægter fra salg af botilbudspladser til andre kommuner, 2010-2014 (2014-priser)

		2010	2011	2012	2013	2014	Udvikling 2010-2014
Odsherred	Salg i alt (mio. kr.)	75,0	39,9	39,4	38,5	43,3	-42 %
	Kr. pr. 18-64-årig	3.909	2.110	2.128	2.120	2.398	-39 %
Vægtet gennemsnit RS17	Salg i alt (mio. kr.)	1.612	1.288	1.159	1.126	1.075	-33 %
	Kr. pr. 18-64-årig	3.274	2.641	2.402	2.353	2.251	-31 %

Odsherred Kommune har haft et samlet fald i salgsindtægterne på 42 % fra 75 mio. kr. i 2010 til godt 43 mio. kr. i 2014. Hele faldet skete tilsyneladende fra 2010 til 2011, hvorefter kommunens salgsindtægter har været stabile til svagt stigende frem mod 2014. Faldet i Odsherred Kommune har været større end i RS17-kommunerne set under ét, hvor de samlede salgsindtægter er faldet med 33 %.

Ser man på niveauet for salg, havde Odsherred Kommune i 2010 salgsindtægter på cirka 3.900 kr. pr. 18-64-årig indbygger. Det er 19 % højere end det tilsvarende tal i RS17, der var knap 3.300 kr. pr. 18-64-årig. I 2011-2013 har salgsindtægterne i Odsherred Kommune ligget lidt under gennemsnittet for RS17, mens de igen i 2014 ligger lidt højere. I 2014 har Odsherred Kommune således salgsindtægter på knap 2.400 kr. pr. 18-64-årig, hvilket er cirka 7 % højere end for RS17 set under ét.

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00